

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 12.12.2011
SEK(2011) 1541 endelig

ARBEJDSDOKUMENT FRA KOMMISSIONENS TJENESTEGRENE

RESUMÉ AF UDKAST TIL KONSEKVENSANALYSE

Ledsagedokument til

Forslag til forordning

om oprettelse af rammeprogrammet for miljø- og klimainsatsen (LIFE)

{KOM(2011) 874 endelig}

{SEK(2011) 1542 endelig}

{SEK(2011) 1543 endelig}

Erklæring om ansvarsfraskrivelse: Dette resumé forpligter kun de tjenestegrene i Kommissionen, der har været involveret i udarbejdelsen, og foregriber på ingen måde en eventuel senere afgørelse truffet af Kommissionen.

I denne konsekvensanalyse (IA) vurderes mulighederne for forvaltning af et program for miljø- og klimaindsatsen (Life) for perioden 2014-2020 (Life+-programmets efterfølger).

I sin meddelelse af 29. juni 2011 (FFR-meddelelsen) redegør Kommissionen for sin holdning til den næste flerårige finansielle ramme (FFR) for 2014-2020, herunder til Life-programmet. De vigtigste ændringer er:

- i) oprettelse af et delprogram for klimaindsats (800 mio. EUR over hele perioden) med tre prioriteringer: afbødning, tilpasning, governance og bevidstgørelse
- ii) forbedring af strukturen i delprogrammet for miljø (2,4 mia. EUR over hele perioden): biodiversitet, miljø og governance
- iii) indførelse af integrerede projekter (IP) som demonstrationsprojekter for at nå miljømål, navnlig gennem mobilisering af andre tilgængelige nationale midler og/eller EU-midler.

1. Procedure, høring af berørte parter og udtalelse fra Udvalget for Konsekvensanalyse (IAB)

- Denne konsekvensanalyse er blevet udarbejdet af GD for Miljø og GD for Klima med støtte fra andre generaldirektorater og Forvaltningsorganet for Konkurrenceevne og Innovation. Den er baseret på en omfattende analyse og høring, herunder navnlig:
  - - ex-post-evaluering (1996-2006) og midtvejsevaluering (2007-2009) af Life-programmet
  - - undersøgelser udført af eksterne konsulenter: "Kombineret konsekvensanalyse og "ex ante"-evaluering af revisionen af Life+-forordningen" og "Klimaændring i den kommende flerårige finansielle ramme"
  - - en åben onlinehøring om "Din stemme i Europa"
  - - en høring i Regionsudvalgets regi, en høring af medlemmerne af Life-udvalget og medlemsstaternes miljøattachéer, et ad hoc-møde med berørte parter og to konferencer.
- Det var en udbredt opfattelse, at Life-programmet generelt skaber merværdi og gode resultater på miljøområdet. Alle de berørte parter bakkede kraftigt op om videreførelsen af Life og havde generelt en positiv holdning til Kommissionens forslag.
- Konsekvensanalysen blev forelagt Udvalget for Konsekvensanalyse den 29. juli 2011. Udvalget afgav sin udtalelse den 13. september 2011, og konsekvensanalysen blev efterfølgende ændret i overensstemmelse hermed.

2. Life-programmets nuværende struktur og resultater

Life er et af EU's vigtigste miljøfinansieringsinstrumenter og har indtil nu finansieret 3 115 projekter med 2,7 mia. EUR.

Den nuværende forordning omfatter tre typer foranstaltninger: 1) aktivitetstilskud (78 % af budgettet) inden for tre delområder: Life natur og biodiversitet (NAT), der tegner sig for mindst 50 % af aktivitetstilskudsbudgettet, Life miljøpolitik og -governance (ENV) og Life information og kommunikation (INF); 2) driftstilskud til ngo'er (3 % af budgettet); 3) offentlige indkøbsaftaler vedrørende tjenesteydelser og undersøgelser (13 % af budgettet) og teknisk bistand i forbindelse med udvælgelse, overvågning og evaluering af Life-projekter og programmet (6 % af budgettet).

Evalueringerne bekræftede, at Life er et vellykket instrument, der tilfører EU en betydelig merværdi. Ud over den kvantificerede lønsomhed, der skønnes at udgøre omkring

600 mio. EUR om året, har Life bidraget til bevaringen og genopretningen af et areal på omkring 4,7 mio. ha (eller 6 % af det samlede areal for de udpegede terrestriske lokaliteter i Natura 2000-nettet). Life har ligeledes støttet miljøforbedringer, herunder forbedringer af vandkvaliteten på et areal, der dækker omkring 3 mio. ha, og forbedringer af luftkvaliteten, der berører omkring 12 mio. mennesker. Programmet har også bidraget til en affaldsreduktion på omkring 300 000 t og genanvendelse af yderligere 1 mio. t og en reduktion af CO₂-udledningen på 1,13 mio. t pr. år. Life spiller en vigtig rolle med hensyn til at skabe øget bevidsthed, fremme god forvaltningspraksis og øge offentlighedens deltagelse. Det er de berørte parters opfattelse, at programmets fleksibilitet og forvaltningen af programmet er af afgørende betydning for dets succes.

3. Identifikation af problemer og EU-foranstaltningers merværdi

EU-foranstaltninger er nødvendige, da de fleste miljø- og klimaproblemer er grænseoverskridende og ikke kan løses på tilfredsstillende vis af medlemsstaterne selv. Miljøaktiver har desuden ofte karakter af et offentligt gode og er ulige fordelt i EU.

Life tilføjer EU merværdi ved at fungere som en platform for udveksling af bedste praksis og videndeling, således at aktørerne kan lære af hinandens erfaringer og imødegå miljøproblemer mere effektivt. Life gør det desuden muligt at sikre en mere rimelig ansvarsfordeling og solidaritet for så vidt angår beskyttelsen af EU's fælles miljøgoder. Det fungerer som en katalysator ved at sikre engangsinvesteringer, fjerne indledende barrierer for gennemførelse af EU's miljø- og klimapolitik og afprøve nye tilgange til udvikling af tiltag.

Evalueringerne og høringerne har også gjort det klart, at programmets udformning og virkemåde kan forbedres, hvis der tages fat på følgende problemer:

- Det er nødvendigt at anlægge en strategisk tilgang og opbygge en kritisk masse. EU's politiske prioriteter afspejles ikke fuldt ud i programmet, navnlig på delområderne ENV og INF. Hvis programmet ikke ændres, er der risiko for, at Life fortsat vil finansiere fremragende projekter, der er spredt ud over hele EU-lovgivningen, med begrænset mulighed for at høste erfaringer og videregive disse, således at de kan udnyttes i en bestemt sektor og i andre EU-instrumenter.
- Målene på visse delområder (ENV og INF) og det territoriale anvendelsesområde skal defineres mere klart. Life ENV skal have større fokus på gennemførelse og skabelse af multiplikatoreffekter. Begrænsningen af adgangen til finansiering af aktiviteter uden for EU har svækket programmets effektivitet.
- Komplementariteten og samspelet med andre EU-fonde skal styrkes.
- Projektresultater skal udnyttes bedre, og overførslen af knowhow skal forbedres, navnlig på EU-niveau.
- Ansøgnings- og udvælgelsesprocedurerne skal forenkles.
- Den nationale tildeling har ikke medført en mere ligelig fordeling af projekter i hele EU.

4. Målsætningerne for det kommende program

Life gør det muligt at opfylde specifikke miljø- og klimapolitiske målsætninger, idet programmet bidrager til gennemførelsen og udviklingen af politikker og fremmer integreringen af disse målsætninger i andre politikker.

Det nye program har følgende generelle målsætninger: i) at styrke sammenhængen med EU's politiske prioriteter, herunder indsatsen mod klimaændringer, ii) at fremme anvendelsen af integrerede projekter, iii) at forbedre samspillet og komplementariteten med andre EU-fonde, iv) at fremme EU-merværdien og solidaritet/en fælles indsats og v) at forenkle programmet.

Life hænger tæt sammen med andre EU-fonde såsom samhørighedsfondene (ESF, EFRU, SF), Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og Den Europæiske Fiskerifond (EFF). Life-programmets komplementaritet og sammenhæng med programmer af denne art er blevet styrket i FFR-meddelelsen. Life vil ikke blot afbøde identificerede mangler, men har også som målsætning at udvikle samspillet og etablere et struktureret samarbejde med disse fonde.

5. Strategiske valgmuligheder og konsekvensanalyse

Budgetforøgelsen i FFR-meddelelsen forventes at føre til en forholdsmæssig forøgelse i absolutte tal af Life-programmets miljømæssige og samfundsøkonomiske virkninger på mellem 750 og 1 000 mio. EUR. Den største indvirkning kan forventes på området for klimaafbødning og tilpasning i lyset af de øgede bevillinger til klimaforanstaltninger. Udelukkelsen af markedsintroduktion af økoinnovation fra delprogrammet for miljø kan reducere den overordnede forøgelse af de samfundsøkonomiske fordele, men det er mere hensigtsmæssigt at finansiere disse aktiviteter gennem andre EU-fonde.

I nedenstående valgmuligheder er der kun fokus på de aspekter, der ikke er omfattet af FFR-meddelelsen.

A. Valgmuligheder for strategisk planlægning og tildeling af ressourcer:

A1: Udgangssituation - Bottom-up-tilgang for alle typer projekter.

Der fastsættes tematiske prioriteter for hele programmeringsperioden. Der vil fortsat blive tilrettelagt årlige indkaldelser af forslag med angivelse af tematiske prioriteter, der dog ikke er udtømmende. Der vil ikke være nogen begrænsninger med hensyn til temaområder i forbindelse med integrerede projekter. De problemer, der er blevet identificeret i indeværende programmeringsperiode med hensyn til mangel på fokus og vanskeligheden ved at nå op over den kritiske masse i bestemte sektorer, vil stadig være aktuelle.

A2: Top-down-tilgang for alle typer projekter (med en mere fleksibel top-down-tilgang til traditionelle projekter og en streng top-down-tilgang til integrerede projekter).

Kommissionen fastlægger to- eller treårige arbejdsprogrammer med specifikke prioriteter, der ikke er udtømmende for traditionelle projekter for ikke at forbigå en bestemt miljøsektor, og i integrerede projekter vil der være fokus på prioriterede områder.

Antager man, at der vil ske en forbedring på 50 % af den mindst effektive del af Life og en forbedring på 25 % af det næstmindst effektive kvartil, vil den samlede forbedring udgøre 19 % og således en årlig forøgelse på 150 mio. EUR i form af miljøfordele.

A3: En top-down -tilgang til integrerede projekter og en bottom-up-tilgang til alle andre former for foranstaltninger:

Kommissionen vil udelukkende anvende top-down-tilgangen i forbindelse med integrerede projekter for at fokusere på bestemte prioriter, der er fastlagt på forhånd for hele programmeringsperioden. Der kan forelægges traditionelle projekter på alle prioriterede områder. Manglen på en mere fokuseret tilgang til prioriteringen kan bevirke, at der ydes støtte til projekter med en svag tilknytning til udviklingen og gennemførelsen af politikker. Det vil ikke være muligt at foretage justeringer i programmeringsperioden.

B. Valgmuligheder for tematisk koncentration af integrerede projekter

B1: Udgangssituation - ingen tematisk koncentration

Der kan forelægges integrerede projekter på alle prioriterede områder, hvor det er muligt, dvs. på områderne natur, vand, affald, luft og hav, klimaafbødning og tilpasning. Denne valgmulighed vil ikke tilvejebringe en løsning på de nuværende udvandringsproblemer. Hvis målene i Life-programmet på alle prioriterede områder, hvor der kan iværksættes integrerede projekter, skal nås, er det ikke sikkert, at der kan allokeres midler til traditionelle projekter.

B2: Tematisk koncentration inden for bestemte sektorer

I lyset af Life-programmets begrænsede ressourcer og kritikken vedrørende mangel på strategisk fokus kan der i integrerede projekter sættes fokus på prioriterede områder, hvor de kan fungere bedre. Der er to sekundære valgmuligheder for *delprogrammet for miljø*:

- *Tematisk koncentration inden for tre sektorer (natur, vand og affald)*: Det vil fokusere programmet og forbedre miljøfordelene (med 30-40 % i forhold til udgangssituationen) og samtidig give mulighed for finansiering af traditionelle projekter. Risikoen for at slå fejl er fortsat lav, da disse sektorer klarer sig bedst under Life. Luft og hav kan i en vis udstrækning omfattes af andre sektorer.

- *Tematisk koncentration inden for fire sektorer (natur, vand, affald og luft)*: Det vil skabe større sammenhæng mellem de politiske prioriteter og Life og øge programmets overordnede samfundsøkonomiske fordele (op til 10 % af EU's befolkning kan få gavn af en forbedring af luftkvaliteten). I lyset af de begrænsede ressourcer kan inddragelsen af luft resultere i, at antallet af traditionelle projekter kommer under tærsklen, eller at målene for vand og affald reduceres. Prioriteterne i delprogrammet for klimaindsats vil være tilstrækkeligt fokuseret på afbødning og tilpasning.

C. Valgmuligheder for tildeling af ressourcer på forskellige prioriterede områder

C1: Udgangssituation – tildelingen i FFR-meddelelsen

Øremærkede ressourcer er af afgørende betydning for at skabe øget fokus og opnå den kritiske masse på et bestemt område. Fokus på klimaindsatsen kan øge miljøfordelene med 50 % (fra 135 mio. EUR om året til 270 mio. EUR). For så vidt angår delprogrammet for miljø vil delområdet NAT, såfremt der ikke øremærkes ressourcer, imidlertid miste det træk, der til dels har været grundlag for dets succes under Life II, Life III og Life +, og de direkte miljøfordele på dette delområde vil blive udvandet.

C2: Tildelingen i FFR-meddelelsen og tildelingen af 50 % af ressourcerne til delprogrammet for miljø til biodiversitet

De positive miljøvirkninger af øremærkningen af ressourcer til delprogrammet for klimaindsats vil blive forøget som følge af øremærkningen af ressourcer til biodiversitet. Der kan som minimum forventes yderligere 450-500 mio. EUR i form af miljøfordele. Det er vanskeligt at kvantificere de yderligere fordele ved integrerede projekter. Denne valgmulighed er i overensstemmelse med de berørte parterers holdning.

D. Valgmuligheder for geografiske fordelingsvirkninger (nationale tildelinger)

D1: Alle projekter udvælges på baggrund af deres kvalitet:

Alle typer projekter vil blive udvalgt på baggrund af deres kvalitet. Der vil ikke blive anvendt en geografisk fordelingsnøgle. Der er risiko for, at nogle lande fortsat vil være overrepræsenteret. Der vil ikke blive taget fat på det problem, at naturressourcerne er ulige fordelt mellem medlemsstaterne.

D2: Alle projekter udvælges på baggrund af deres kvalitet, men der opretholdes en geografisk balance for integrerede projekter:

Traditionelle projekter vil fortsat blive udvalgt på baggrund af deres kvalitet. For integrerede projekter indføres et system, der sikrer den geografiske balance, da disse projekter hænger tættere sammen med udviklingen af regionale eller lokale strategier, gennemførelse og kapacitetsopbygning. Medlemsstater, der har gennemført et integreret projekt det ene år, vil stå ringere senere hen. Kommissionen vil sikre finansieringen af mindst et integreret projekt pr. medlemsstat inden for affaldssektoren og på naturområdet, et projekt pr. grænseoverskridende vandområdedistrikt (Donau, Rhinen osv.) og to projekter pr. biogeografisk region. Medlemsstater med begrænset administrativ kapacitet, vigtige naturressourcer eller med grænseoverskridende vandområdedistrikter vil få forrang. Den strategiske programmering (valgmulighed A2) gør det muligt at foretage justeringer, hvis en medlemsstat ikke har modtaget nogen integrerede projekter.

D3: Traditionelle projekter, der udelukkende udvælges på baggrund af deres kvalitet, og nationale tildelinger (bestemte beløb pr. medlemsstat) til integrerede projekter for hele programmeringsperioden.

Traditionelle projekter udvælges udelukkende på baggrund af deres kvalitet, jf. D1. For integrerede projekter indføres et system med vejledende nationale tildelinger for de enkelte medlemsstater og områder. Denne valgmulighed svarer til D2, men med vejledende tildelinger, der fastlægges på forhånd på grundlag af miljø- og klimamæssige behov fastlagt i samråd med medlemsstaterne.

E. Valgmuligheder for governance og bevidstgørelse

E1: Udgangssituation - ngo-finansiering, Kommissionens kommunikationsaktiviteter og kommunikations-/formidlingsforpligtelser i forbindelse med projekter

Der vil fortsat blive ydet driftstilskud til ngo'er, da ngo'er bidrager til civilsamfundets deltagelse i udviklingen af politikker, fremmer gennemførelsen og styrker videnbasen og bevidstgørelsen. Projektkommunikationen vil blive forbedret gennem en styrket strategisk tilgang og fremme af netværk af projekter med tilsvarende prioriterede temaer.

E2: Ngo-finansiering, Kommissionens kommunikationsaktiviteter, kommunikations-/formidlingsforpligtelser i forbindelse med projekter og særlige kommunikationskampagner finansieret via tilskud:

Ud over aktiviteterne i E1 vil særlige projekter finansieret via aktivitetstilskud understøtte udvalgte prioriterede informationstiltag. Det forventes, at de positive virkninger af E1 bliver større, når de suppleres med særlige informations- og kommunikationsprojekter.

F. Valgmuligheder for forenkling

F1: Udgangssituation - Onlineværktøjer og større projekter

Et nyt it-redskab kaldet "eProposal" vil blive anvendt fra 2012 og frem i forbindelse med onlineansøgninger. En forenkling af indsendelsesproceduren kan nedbringe udbudsomkostningerne med omkring 20 %. Ved en forøgelse af det administrative og tekniske personales effektivitet på henholdsvis 50 % og 10 % vil eProposal muligvis

medføre en besparelse på 7 %. Hvis forøgelsen er 50 % for begge grupper, kan der forventes en besparelse på 12 %. I forbindelse med større projekter vil dette medføre en reduktion af det samlede antal forvaltede projekter (fra 230 udvalgte projekter om året til 100 ved udgangen af programmeringsperioden), hvilket vil reducere general- og administrationsomkostningerne for Life.

F2: Udgangssituation + forenkling af udvælgelsesprocedurer og indberetning: Totrinsprocedure og forenklet indberetning for integrerede projekter, flerårig udvælgelse for ngo'er

Der kunne indføres en totrinsprocedure for udvælgelse af integrerede projekter. Indberetning og reprogrammering baseres på en toårig cyklus, og forfaldsplanen tilpasses for at sikre en mere jævn pengestrøm til projektet. Denne forenkling vil reducere indberetningsomkostningerne med 25 %, hvilket udgør en besparelse på mellem 178 500 EUR og 357 000 EUR om året. Da integrerede projekter er omkring fem gange større end traditionelle projekter, kan antallet af transaktioner reduceres med 70 %. En flerårig udvælgelse for ngo'er vil mindske den administrative byrde forbundet med udvælgelsesproceduren med mindst 50 %.

F3: Udgangssituation + output og udbetaling på grundlag af resultater vs. faste beløb, ikke-støtteberettigede udgifter

Hyppigere anvendelse af *faste beløb* (f.eks. standard EU-dagpengesatser til dækning af rejseomkostninger og standard personaleudgifter) vil forenkle indberetningsomkostningerne. En begrænsning af støtteberettigelsen af visse udgifter, der er vanskelige at indberette og kontrollere (f.eks. ved kun at finansiere yderligere personale, der er specifikt rekrutteret til projektet under personaleudgifter, ved at betragte moms som ikke-støtteberettiget) vil forenkle disse procedurer. Det vil medføre en reduktion af de støtteberettigede udgifter på omkring 5-10 % for moms og 20-40 % for personale, hvilket vil afskrække potentielle ansøgere. En forøgelse af medfinansieringssatsen kunne opveje denne negative indvirkning.

G. Valgmuligheder for eksternalisering

Kommissionen anfører i FFR-meddelelsen, at Life bør forblive under central forvaltning, men at en stor del af forvaltningsopgaverne kunne uddelegeres til et eksisterende forvaltningsagentur. Der er i øjeblikket behov for ca. 125 fuldtidsækvivalenter til at forvalte Life, inklusive eksterne kontrahenter og EU-tjenestemænd. De samlede administrationsudgifter er lidt over 15 mio. EUR, hvilket udgør 6,2 % af det samlede årlige budget for programmet.

G1. Fuld eksternalisering:

Forvaltningsopgaverne i forbindelse med udvælgelse og overvågning af projekter, ngo-driftstilskud og kommunikationsaktiviteter overføres til et eksisterende agentur for både traditionelle projekter og integrerede projekter. Kommissionen vil fortsat være ansvarlig for forvaltning, overvågning og evaluering af Life. Der er følgende to sekundære valgmuligheder for teknisk bistand:

- *Eksternalisering uden erstatning af den tekniske bistand:* De samlede omkostninger vil udgøre 6,3 % af programmets budget.

- *Eksternalisering med erstatning af den tekniske bistand:* De samlede omkostninger vil udgøre 6 % af programmets budget.

G2. Hybridløsning: eksternalisering af traditionelle projekter og fastholdelse af integrerede projekter i Kommissionen:

Forvaltningen af traditionelle projekter og driftstilskud til ngo'er eksternaliseres til et eksisterende agentur, hvorimod integrerede projekter under delprogrammet for miljø og programforvaltningen fastholdes i Kommissionens regi. Det sker navnlig for at sikre integreringen af projektresultater i EU's politikker, for at sikre, at de integrerede projekter er behørigt udformet og for at opretholde den tætte overvågning og holde kontakten med tematiske enheder. De samlede omkostninger ligger på samme niveau som for valgmulighed G1 (med eller uden erstatning af teknisk bistand).

Alt i alt er fordelene ved agenturmodellen: lavere personaleudgifter, programimplementering af samme kvalitet, kommunikations- og formidlingsaktiviteter som i dag og frigørelse af op til 19 stillinger i Kommissionen.

Der er imidlertid en risiko for, at agenturmodellen vil svække mulighederne for at tilføre den ønskede EU-merværdi. Integrerede projekter skal navnlig udformes med omhu i samarbejde med temaafdelingerne under modergeneraldirektoraterne, og de skal overvåges tæt for at sikre, at de bliver en succes, og for at sikre sammenhængen med gennemførelsen, der ville være svagere, hvis programmet forvaltes af et agentur.

6. Sammenligning af valgmulighederne

Ovennævnte valgmuligheder blev evalueret og sammenlignet på grundlag af kriterier for effektivitet og samhørighed. Den foretrukne valgmulighed ville derfor være et program:

- med tematiske prioriteringer for hele programmeringsperioden, en to til treårig arbejdsplan med ikkeudtømmende prioriteter og en top-down-tilgang for alle projekter (valgmulighed A2)
- med integrerede projekter, hvor der navnlig er fokus på et begrænset antal områder (valgmulighed B2a eller B2b)
- med tildeling af Life-midler i henhold i FFR-meddelelsen og tildeling af 50 % af ressourcerne til delprogrammet for miljø til biodiversitet (valgmulighed C2)
- med et system for udvælgelse af "traditionelle" projekter på baggrund af deres kvalitet og et system for udvælgelse af integrerede projekter, som sikrer den geografiske balance (valgmulighed D2)
- som styrker ngo'ernes rolle i formidlingen og sikrer en bedre tilgang til governance og kommunikation (valgmulighed E1)
- som indfører it-værktøjer til indsendelse af forslag og en totinsprocedure for integrerede projekter med toårige indberetningsforpligtelser, øger anvendelsen af faste beløb og forenkler støtteberettigelsen af udgifter ved at begrænse støtteberettigelsen af en række udgifter (en kombination af valgmulighed F)
- med eksternalisering af forvaltningen af traditionelle projekter til et eksisterende agentur og fastholdelse af forvaltningen af programmet og af integrerede projekter under delprogrammet for miljø i modergeneraldirektoraterne. Forvaltningen af disse projekter kan eksternaliseres gradvis (valgmulighed G2) på grundlag af en midtvejsevaluering.

Det ville være i overensstemmelse med de vigtigste anbefalinger i evalueringerne af Life-programmet, dvs. bedre tematisk prioritering, forenkling og god forvaltningspraksis. Samspillet med andre EU-fonde vil være væsentligt og således sikre en bedre multiplikatoreffekt. Denne valgmulighed kan generere omkring 900-1 210 mio. EUR om året

i form af miljøfordele og nedbringe udbudsomkostningerne med 7-12 % og omkostningerne forbundet med indberetningsforpligtelserne med 25 %.

7. Overvågning og evaluering

Den foreslåede tilsynsramme omfatter to niveauer: overvågning af output, resultater og virkninger på projekt- og programniveau og identificering af udgifter på programniveau.

Overvågning af output, resultater og virkninger:

Projektforslag vil omfatte tabeller over forventede output, der skal danne grundlag for overvågningen af fremskridt. Tematiske rapporter for de enkelte områder vil danne grundlag for formidling og udvikling af politikker. Der vil blive foretaget en midtvejsevaluering og en ex-post-evaluering af Life-programmet.

Identificering af udgifter på programniveau:

For at påvise, at begge delprogrammer kan styrke specifikke prioriteringer såsom klimaindsats og biodiversitet og skabe større klarhed over udgifterne forbundet med disse prioriteter under Life-programmet, vil tilsynsrammen ligeledes omfatte en metodologi til identificering af klima- og biodiversitetsrelaterede udgifter i overensstemmelse med FFR-meddelelsen baseret på OECD-metodologien "Rio markers".